

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.113

27.5.2021.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 112. sednice Komisije za žalbe, održane 27.5.2021. godine u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni članovi Komisije: Vlado Mareš, Ljiljana Smajlović, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Zorica Višnjić, Vida Petrović Škero, Jelka Jovanović, Olivera Milošević i Marija Babić

Odsutni članovi Komisije: Snežana Andrejević i Bojan Cvejić

Ostali prisutni: Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Ivana Radovanovića zbog neobjavljivanja odgovora na tekst objavljen u dnevnom listu „Danas“
2. Razmatranje žalbe lista „Zrenjanin“ na tekst objavljen na portalu „Blic.rs“
3. Razmatranje žalbe Jovana Ćirića na tekst objavljen u nedeljniku „Pančevac“
4. Razmatranje druge žalbe Jovana Ćirića na tekst objavljen u nedeljniku „Pančevac“
5. Razmatranje žalbe Slavice Knežević na tekstove objavljene u nedeljniku „Pančevac“
6. Razmatranje žalbe Vladimira Kneževića na tekstove objavljene u nedeljniku „Pančevac“
7. Razmatranje žalbe Marijane Knežević na tekstove objavljene u nedeljniku „Pančevac“
8. Razmatranje žalbe Jelene Perović na tekstove objavljene u nedeljniku „Pančevac“
9. Razmatranje žalbe Stojana Videskog na tekst objavljen u nedeljniku „Pančevac“

Snimak sednice na <https://www.youtube.com/watch?v=vJtAk3lLhQ>

Pre sednice članovi Komisije su obavešteni da je u NUNS-u odlučeno da će na ovoj sednici, odsutnu članicu Komisije Tamaru Skrozza, zameniti Marija Babić.

1. Ivan Radovanović je u žalbi Savetu za štampu naveo, između ostalog, da nije objavljen njegov odgovor na autorski tekst Jasmine Lukač, odnosno da je urednik tražio da „upristoji“ odgovor koji je seksistički i nepristojan. Iz rasprave i odlučivanja o žalbi bila je izuzeta Jelka Jovanović, koja radi u listu „Danas“. U toku rasprave, Vida Petrović Škero je rekla da odgovor tako kako je napisan neprihvatljiv za objavljivanje, te je sasvim u redu što je urednik ponudio Radovanoviću da ga, ukoliko želi, uredi, a ako ne, neće ga objaviti. Dodala je i da smatra da je način na koji je napisana žalba takođe neprihvatljiv, jer nije reč o žalbi, već o određenom zahtevu Savetu, pošto on kaže „pitam i molim vas da mi odgovorite“, a posao Komisije je da odlučuje o kršenju Kodeksa, a ne da odgovara na pitanja. Ljiljana Smajlović je rekla da ona misli potpuno obrnuto - ne možete nekoga da uvredite i da onda kažete „uzgred, ovo je metafora“, jer tako je i u Ruandi, kad su Hutu Tutse zvali bubašvabama i pozivali na njihovo ubistvo, bila reč o metafori. Nedostojno je ozbiljnog lista, naglasila je, da se kaže „metaforički rečeno“ kad se neko uvredi, i onda je sve u redu. Neprihvatljiv je, po njenom mišljenju, i odgovor glavnog urednika Draže Petrovića da je Radovanovićev odgovor nepristojan, jer on uređuje novine u kojim su godinama izlazile Basarine kolumne (od kojih je svaka bila krajnje nepristojna), a ne list koji drži do pristojnosti i ne naziva ljude pacovima u svojim političkim kolumnama. „Danas“, ne samo da ne poštuje visoke standarde o kojima govori, već je kod njih opšte mesto da se mogu koristiti uvrede i vulgarnosti i to su uveli čak i pre nekih tabloida, rekla je i dodala je da joj se ne sviđa odgovor Ivana Radovanovića, ali da Komisija ne može da prihvati princip – kad mi tebe vređamo to je u redu da objavimo, a kad je onaj ko odgovara nepristojan kažemo – gde vam je učtivost i građansko vaspitanje. Zato će glasati da je prekršen Kodeks. Vlado Mareš je rekao da misli da nema kršenja Kodeksa, već da je reč o dužnoj novinarskoj pažnji, po kojoj je urednik dužan da ne objavljuje koještarije, a Radovanovićev vic je upravo koještarija, koja ima mnogo uličarskog u sebi. Rekao je i da on nikad ne bi objavi vic kao odgovor na neki tekst, niti je praksa da se odgovara vicevima na tekstove, jer je to „teško svariti“. „Metafora kao takva sa moralnog stanovišta je neupitna, to bih rekao i za Radovanovićev vic, ali je on zaista uličarski i nedopustivo je to objaviti kao odgovor na kolumnu“, naglasio je i dodao da nema prekršaja Kodeksa. Zorica Višnjić je rekla da smatra da je metafora prejaka, ali da redakcija nije prekršila ni Zakon ni Kodeks time što nije objavila odgovor. Misli da je Radovanović sve što je hteo da kaže tim vicem (a što samo naslućujemo šta je) mogao da kaže isto tako jako i na prihvatljiviji način. Olivera Milošević je rekla da će biti uzdražana, jer su i jedna i druga strana postupila neetički. Radovanović je imao priliku da odgovori i „odgovorio je ovako kako je odgovorio, dakle, nije mu uskraćen odgovor“, ali je i metafora u tekstu takođe prejaka i neprihvatljiva. Po mišljenju Zlatka Čobovića Kodeks nije prekršen – jer to što je Radovanović poslao nije demanti, „jer on ništa ne demantuje, već reagovanje, te da zato ne bi trebalo da bude vezano za ovaj tekst, nego za rubrike, kao što su Lični stav, gde bi on mogao da se pozove na taj tekst i da se to tako objavi, kao što je „Danas“ i objavljiavao ranije“. On je rekao da je Ljiljana Smajlović u pravu kad je reč o Basarinim kolumnama, bile su problematične i „na ivici“, ali da se na njih niko nije žalio, kao i da Komisija treba da raspravlja o ovom konkretnom slučaju. Dodao je da misli da je Radovanović neosnovano povezao ovu žalbu sa svojom prethodnom žalbom, kada je Kodeks prekršen time što mu je objavljen samo deo odgovora. Gordana Novaković je

podsetila članove Komisije da je tada doneta odluka da je Kodeks prekršen jer urednik nije smeo da sam izabere deo odgovora koji će objaviti, već je trebalo da ga vrati Radovanoviću i da zatraži da ga sam skрати ili uredi. Čobović je dodao da je u ovom slučaju, reč o neprimerenom vicu, koji nije za objavljivanje, čak ni kao lični stav. Marija Babić je takođe rekla da misli da Kodeks nije prekršen jer je jasno da je reč o metafori, koja jeste „malo jača“, dok je odgovor, tako kako je napisan, neprihvatljiv za objavljivanje.

Komisija nije uspela da donese odluku, jer je za to da Kodeks nije prekršen glasao šest članova Komisije, jedna članica je bila protiv, a jedna uzdržana, tako da za odluku nije bilo potrebne većine od sedam glasova. Nakon toga, Jelka Jovanović je rekla da, bez obzira na to što nema odluke, u obrazloženju treba navesti da nije u redu da ljudi koji sebe smatraju novinarima komuniciraju na ovakav način, što se odnosi i na jedne i na druge. Rekla je da zna da to ništa ne vredi, ali da ipak treba pozvati na pristojan rečnik. Zlatko Čobović je rekao da bi u zapisnik trebalo staviti i da je Radovanovićev način obraćanja Komisiji neprimeren. Ljiljana Smajlović je rekla da se njoj čini da su neka Radovanovićeva pitanja ipak validna, te da bi i ona volela da joj se odgovori na pitanje – kako čovek da odgovori na to „ti si, metaforički rečeno, makro“ – možda da napiše „nisam makro“. „Da li naša preporuka građanima da, kada te neko nazove Hitlerom, napišeš nisam Hitler, kad ti kažu da si kurva da napišeš – nisam kurva“, na šta je Zlatko Čobović odgovorio da je bolje tako nego ovo što je napisao Radovanović. Smajlović je na to rekla da se ovakvim sugestijama da treba samo da napiše „nisam makro“ potpuno obesmišljava rad Saveta i da to pokazuje da pitanja koja je postavio Radovanović imaju smisla. Čobović je na to je odgovorio da nije to rekao, već da je rekao da je način na koji se Radovanović obratio Komisiji neprimeren, a da o tome kako će da odgovori na tekst sam odlučuje. Ljiljana Smajlović je ponovila da je cinično i obesmišljava rad Saveta da Savet kaže - dovoljno je da kažeš da nisi makro i da Radovanovićeva pitanja smatra validnim, jer bi zaista volela da zna kako se odgovara kad neko, kao Slaviša Lekić, ne napiše da je žena prostitutka, nego upotrebi ime poznate prostitutke, pa je tako nazove, ili kada se nekome „metaforički kaže da je makro“. I to što je Hitler Jevreje nazivao pacovima i to je bila metafora, rekla je. Vlado Mareš je rekao da ne zna ni zašto se neko zgražava na reč makro, „kad je to kurentno zanimanje, danas je bolje biti glavni gradski makro, nego gradski arhitektka, te da imamo gradske makroe u Jagodini, Brusu...“ Problem je, kako je rekao, u nečem drugom. „Ivan Radovanović je državni službenik, na platnom je spisku gospodara života i smrti i on radi isto što i svi drugi – šikanira sve one koji su protiv gospodara. A on je javna ličnost i može malo da istrpi. To što mu j rekla da je makro koji ocenjuje časne seste - to nije ništa“, rekao je Maraš, dodajući da je slati na to vic jedna birokratska bezobzirnost, posebno što je vic seksistički i uvredljiv za žene, te da ne Komisija ne može da kritikuje urednika koji nije hteo da objavi takvu budalaštinu. Ljiljana Smajlovć je rekla da bi ovakvu vrstu političke pristrasnosti koju je demonstrirao Mareš trebalo izbegavati, bar na sedicama Saveta, ukoliko želimo da stvaramo sliku o Savetu kao o telu koje je u stanju da prevaziđe lične pristrasnosti ili predrasude u korist ili protiv ljudi o kojima se piše, na šta je Maraš odgovorio da je upravo njena nepristrasnost „na ivici da dođe glave Savetu“.

2. Dalibor Bubnjević, zastupnik lista „Zrenjanin“ podneo je žalbu, tvrdeći da je „Blic.rs“, preuzeo tekst iz tog nedeljnika, bez navođenja izvora. Jelka Jovanović je tekst ocenila kao „čist falsifikat“, dok je Zlatko Čobović rekao da reč o „čistom kršenju i Kodeksa i Zakona o autorskim pravima“. „Blic.rs“ je preuzeo tekst koji je pre četiri godine objavljen u „Zrenjaninu“, a da u tekstu nije naveden ni autor, ni izvor odakle je preuzet tekst. Dodao je da, nažalost, mnogi tako rade i da, nekad neko to vidi, pa slučaj dođe na sud ili pred Komisiju

za žalbe, ali u većini slučajeva to prođe neprimećeno. Komisija je, potom, jednoglasno odlučila da je prekršena tačka 1 poglavlja IX.

3 - 4. Jovan Ćirić je podneo dve nove žalbe, koje se takođe odnose na, kako trvdi, neistine i optužbe na njegov račun, bez ikakvih dokaza, a sve zbog toga što je u sukobu sa vlasnikom lista. Komisija je, u objedinjenoj raspravi, ocenila da su tekstovi slične sadržine kao i prehodni, da je objavljena serija od devet tekstova u kojima se ponavljaju otužbe bez dokaza i nagađanja, zbog čega je jednoglasno odlučeno da su i ovim tekstovima prekršene tačke 2 i 5 odeljka I, tačka 2 odeljka 2 i tačka 1 odeljka VII.

5-9. Komisija je vodila objedinjenu raspravu o žalbama Slavice Knežević i njene porodice, koje su podnete na ukupno sedam tekstova koje je list objavio u vezi sa istragom koja se po prijavi tog nedeljnika vodi protiv Slavice Knežević. Komisija je odlučila i da o žalbama donese jedinstvenu odluku. Vlado Mareš je rekao da je teško i iz tekstova i iz žalbe utvrditi šta se zaista dogodilo, ali da činjenica da je objavljena serija tekstova u kojima se ponavljaju iste strari ukazuje na kampanju. Takođe, list se bavi samim sobom, što nije dobro i čini se da je u pozadini nešto što nisu novinarski razlozi. Ostali članovi Komisije su takođe ocenili da su prekršaji Kodeksa višestruki, pa je Komisija, posle kraće rasprave, jednoglasno odlučila da su prekršene tačka 1 poglavlja I, tačka 2 poglavlja II, tačke 1 i 3 poglavlja V i tačka 1 poglavlja VII.

Sednica je završena u 18.40 sati.

Zapisnik vodila

Predsedavajući

Gordana Novaković

Dragan Đorđević